

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهائی پایان نامه خانم / آقای ... احمد علی مصدق

تحت عنوان خلاقیت در گرافیک

.....

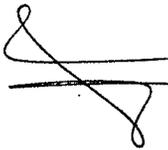
را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

امضاء

رتبه علمی

نام و نام خانوادگی

اعضای هیأت داوران

مربی

سیدابوتراب احمدپناه

۱- استاد راهنما

۲- استاد مشاور

مربی

۳- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی احدیاری راد

استادیار

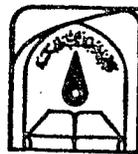
دکتر محمدخزاشی

۴- استاد ممتحن

استادیار

دکتر محمدرضا جلالی

۵- استاد ممتحن

شماره:

تاریخ:

پیوست:

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته گرامر است که در سال ۱۳۷۷ در دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر لهریاری و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر _____ از آن دفاع شده است.

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجناب لهریاری سرکار خانم / جناب آقای دکتر لهریاری / سرکار خانم / جناب آقای دکتر _____ مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده هنر

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته گرافیک

خلاقیت در گرافیک

دانشجو:

احمد علی مصدق

استاد راهنما:

آقای سید ابوتراب احمد پناه

زمستان ۱۳۷۷

۳۷۲۴۱۲

با تشکر و قدردانی از
اساتید بزرگواری که در دانشکده هنر
دانشگاه تربیت مدرس از راهنمایی ها و
تجربیات آن ها بهره برده ام

و

همچنین با سپاس از دوستان گرامی ام،
ملک محسن قادری و مازیار قاسمی نژاد
که بدون کمک و همراهی آنها این پایان
نامه به انجام نمی رسید.

گرافیک امروز ایران فاقد نوآوری و قدرت خلاقه ای است که بتواند موجب تحول و خلق آثاری کاربردی و در عین حال زیبا، جذاب و نو باشد. آثار گرافیک امروز ایران نه تنها خلاقه نیستند بلکه هویتی ایرانی نیز ندارند و از میراث عظیم هنری ایران بهره ای نبرده اند. با نگاهی به گرافیک سنتی ایران که نمونه های آن می تواند نقوش قالی، کاشیکاری، خطاطی، نقوش روی ظروف، لباس ها، تصویرگری کتب و نظایر آن باشد، در می یابیم که گرافیک ایران پیوند خود را با گذشته از دست داده و در مقایسه با آثار گذشتگان در ضعف و انحطاط به سر می برد.

یکی از دلایل این امر ناشناخته بودن مقوله طراحی^۱ و تفاوت آن با هنر های زیبا در نزد طراحان به خصوص طراحان جوان است. به عبارت دیگر طراحان ایرانی بینشی صحیح نسبت به گرافیک و کاربردی بودن آن ندارند.

گرافیک مثلی است که طراح، سفارش دهنده و مخاطب هر کدام در یکی از راس های آن قرار گرفته اند. طراحان خلاق به این سه جنبه، نگاهی دقیق و کامل دارند. آنان در عین حال که به حس هنری و کشف و شهود هنرمندانه خود ارزش می گذارند، به اهمیت سفارش دهنده و همچنین مخاطب و بیننده آثار نیز واقفند. توجه به نکات ذکر شده و همچنین توجه به مراحل ایجاد یک اثر گرافیک و فرآیند خلاقیت در طراحی نقش به سزایی در به وجود آوردن آثاری خلاقه و بکر دارد.

روانشناسان به طور کلی فرآیند خلاقیت را به پنج بخش تقسیم کرده اند. این مراحل به ترتیب عبارتند از ارائه مساله، آمادگی، ایده یابی، ارزیابی و ارزیابی نتیجه. در پایان نامه با خلاصه کردن مراحل خلاقیت به سه مرحله، چگونگی این مراحل در گرافیک مورد بررسی قرار گرفته است و روشی منطقی و منظم در خلق آثار گرافیک پیشنهاد شده است.

در مرحله اول مطالبی درباره سفارش دهنده و شناخت وی، دریافت و درک پیام و سفارش و آمادگی برای ایده یابی بیان می شود. در مرحله دوم چگونگی ایده یابی و عوامل موثر و مهم در فرآیند ایده یابی مورد بحث قرار می گیرد. بسط و پرورش ایده ها و همچنین ارائه آن ها مواردی است که در مرحله سوم ارائه می شود.

این روش منظم چیزی از اهمیت حس هنری طراح نمی کاهد بلکه آن را در مسیری منظم قرار داده و از به هدر رفتن نیروی خلاقیت طراح جلوگیری می کند.

کلمات کلیدی پایان نامه:

خلاقیت: توانایی ایجاد راه حل های بدیع در مسائل یا موقعیت های متفاوت، در حد توان انسان.
طرح یا دیزاین: ایجاد یک ساختار است، متناسب با کارکرد معین و مشخص، با بیانی زیبا و ارتباطی منطقی بین اجزا.

ایده: راه حلی که طراح برای مساله ارائه شده از جانب کارفرما، پیدا می کند.
سفارش دهنده: فردی است که برای حل مشکل خود به طراح مراجعه می کند. مشکل وی می تواند
فروش بیشتر، شناساندن خدماتی که ارائه می کند، اطلاع رسانی و نظایر آن باشد.

مقدمه ۱

فصل اول:

مقدمه ای بر خلاقیت در گرافیک

۱-۱. گرافیک امروز ایران و خلاقیت ۶
ویژگی های گرافیک معاصر ایران ۷
مشکلات و راه حل ها ۱۳
جایگاه خلاقیت و کشف و شهود در گرافیک ۱۵
دو مرحله خلق یک اثر گرافیک ۱۶
نگاهی به گرافیک غرب ۱۶
سنت طراحی ایران ۱۸

۲-۱. تعریف خلاقیت ۲۰
همگانی بودن خلاقیت ۲۱
استعداد و خلاقیت ۲۱
خلاقیت و نامتعارف بودن ۲۲
تصور و خلاقیت ۲۲
تصور خلاق ۲۳
فرایند خلاقیت: ۲۳
۱. آرایه مساله و اولین بینش ۲۳
۲. آمادگی ۲۴
۳. ایده یابی و لحظه الهام ۲۴
۴. ارزیابی ۲۴
۵. ارزیابی نتیجه و گزینش ۲۵
عوامل موثر در خلاقیت: ۲۵
۱. میزان مهارت ۲۵
۲. ویژگی های شخصی ۲۵
۳. عادات پیشین ۲۶
۴. به تعویق انداختن ارزیابی ۲۶

۲۶	انگیزه	۵
۲۶	داشتن فکر باز	۶
۲۷	بهره گیری از اشتباهات	۷
۲۷	کوشش و پشتکار	۸
۲۷	رقابت	۹
۲۷	پرورش قدرت خلاقیت:	
۲۸	تجربه کردن و تازه کردن انبارهای ذهنی	۱
۲۸	بازی های فکری	۲
۲۸	فعالتهای ذوقی خلاقه	۳
۲۸	مطالعه و نویسندگی	۴
۲۸	حل خلاق مسائل	۵
۲۸	برخی اصول و روشهای ایده یابی:	
۲۸	بررسی و ایجاد هر چه بیشتر ایده ها	۱
۲۹	توجه هر چه بیشتر به ابتکار	۲
۳۰	پی بردن به اصل مطلب	۳
۳۰	بهسازی ایده ها	۴

فصل دوم:

فرآیند خلاقیت در گرافیک

۳۳	۱-۲. آماده شدن برای گرفتن ایده ها	
۳۳	کنترل روند خلاقیت	
۳۳	شناخت سفارش دهنده	
۳۴	شناساندن خلاقیت به سفارش دهنده	
۳۶	پس از گفتگوی اولیه	
۳۷	نقش مخاطب	
۳۷	حدود خلاقیت	
۳۸	پردازش اطلاعات	
۳۹	فهمیدن و روشن ساختن پیام	
۳۹	اهداف مشخص	

۴۰	مخاطبان یکسان و کاملاً مشخص
۴۰	انتظارات مشخص
۴۰	پیام مشخص
۴۱	مشخص کردن اهداف
۴۳	بسط ضوابط طراحی
۴۴	جمع بندی اطلاعات
۴۴	۲-۲. رسیدن به ایده ها
۴۵	گرفتن ایده ها
۴۷	دفترچه طراحی
۴۷	پوشه طرح
۴۸	ایده یابی گروهی
۵۰	زمان و مکان ایده یابی
۵۰	ایجاد محیطی دلخواه برای ایده یابی
۵۱	طرحهای تند و سردستی
۵۲	ابزارها امکانهایی برای تحقق خلاقیت
۵۲	مداد
۵۲	قلم مو
۵۲	کلاژ
۵۴	کامپیوتر
۵۶	ایجاد ضوابط و الزامات ذهنی
۵۶	اهمیت کمیت ایده ها
۵۸	مسیر نامنظم ایده ها
۵۸	نگاه به گذشته
۵۹	جستجوی سادگی
۵۹	ایده های بکر
۶۳	هم آمیزی ایده ها و خلق ایده جدید
۶۴	نگاه به آثار دیگر طراحان
۶۵	نگریستن از جهات مختلف

۶۷	استعاره
۶۹	بن بست خلاقیت
۶۹	بازی خلاق با کلمات در ایده یابی گروهی
۷۰	هم آمیزی کلمات و تصاویر
۷۱	لحن کلمات و نوشته ها
۷۲	استفاده از تصاویر
۷۳	یک تصویر ارزش هزار کلمه را دارد
۷۵	طراح و تصویرساز
۷۷	دسته بندی ایده ها
۷۸	بعد از ایده
۷۹	۲-۳. بسط ایده ها
۷۹	ارزیابی ایده ها
۷۹	بررسی اهداف
۸۰	در نظر گرفتن ضوابط طراحی
۸۰	ویرایش
۸۳	انتخاب و کنار گذاشتن ایده ها
۸۵	ایده طرح- اصلاح طرح
۸۵	استحکام بخشیدن به ایده
۸۷	سخن گفتن با صدای واحد و متمایز
۸۹	ارایه تصویر روشن
۹۰	ارایه یک نگرش منحصر به فرد
۹۱	خطر کردن و اعتماد
۹۲	تشخیص ایده بکر
۹۳	درک سبک
۹۵	شور و احساسات به عنوان ابزاری خلاق
۹۵	خلاقیت بی حد و مرز
۹۶	تشخیص ایده خوب
۹۷	راه حل خلاق چیست؟

۹۷	حروف و نوشته ها
۱۰۰	تصاویر
۱۰۲	رنگ
۱۰۲	کاغذ
۱۰۳	اتمام کار
۱۰۳	کاغذ
۱۰۴	رنگ
۱۰۴	چاپ و پایان کار
۱۰۴	نقش شهود و تصادف در ایده یابی
۱۰۵	توجه به جزئیات
۱۰۶	ارزیابی اثر
۵۵	کنترل فرآیند تصمیم گیری
۱۱۰	خلاقیت خلاقیت می آورد

۱۱۱	۲-۴. معرفی آثار چند طراح خلاق
۱۱۱	میلتون گلیزر
۱۱۷	پل راند
۱۲۱	ایوان چرمایف
۱۲۴	شیگنو فوکودا
۱۲۷	آبرام گیمس
۱۲۹	هنری توماژوفسکی
۱۳۳	کن کاتو

۱۳۶	۲-۵. نتیجه گیری
-----	-----------------

فصل سوم:

آثار عملی

۱. جلد کتاب می خواهم بخندم، می خواهم بگریم ۱۳۸
۲. جلد کتاب عشق پاک دومینیک ۱۴۳
۳. عنوان و جلد کتاب یزد، یادگار تاریخ ۱۵۰
۴. جلد کتاب سایه سبز ۱۵۳
۵. اعلان شهدای دانشگاه تهران ۱۵۸
۶. اعلان زلزله ۱۶۳
۷. نشانه نوشته نورا ۱۶۳
۸. نشانه رویال ۱۶۵
۹. کارت تبریک بهارستان ۱۶۷
۱۰. نشانه پارس توتیا ۱۶۸

منابع ۱۷۰

چکیده انگلیسی ۱۷۲

فصل اول:

مقدمه ای بر خلاقیت در گرافیک

- شکل ۱ و ۲. (از بالا به پایین) نشانه آتلیه طراحی موشخ سروری و نشانه راه آهن دولتی تالبرگ ۶
- شکل ۳. طراحی روی جلد، مرتضی ممیز ۷
- شکل ۴. گنبد یک آرامگاه ۸
- شکل ۵. انفجار نور، بریثیت ریلی ۸
- شکل ۶. مقرنس یک امامزاده، ۸
- شکل ۷. یون ۲، ویکتور وازارلی ۸
- شکل ۸. طراحی جلد، محمد رامهرمزی ۱۰
- شکل ۹. اعلان فیلم، حیدر رضایی ۱۰
- شکل ۱۰. اعلان، محمد علی کشاورز ۱۱
- شکل ۱۱. طراحی جلد، علی وزیریان ۱۲
- شکل ۱۲. اعلان، حمید عجمی ۱۲
- شکل ۱۳. بخشی از اعلان پنجمین نمایشگاه دوسالانه طراحان گرافیک ایران، مصطفی اسدالهی ۱۴
- شکل ۱۴. اعلان برای حقوق بشر، خان میرو ۱۵
- شکل ۱۵. اعلان برای نمایشگاه مجسمه های مدرن، ایکو تاناکا ۱۶
- شکل ۱۶. پوستر سیلک اسکیرین برای فیلمی با عنوان «سرخ و سیاه»، میرکو ایلیک ۱۷
- شکل ۱۷. استفاده از نقوش و موتیف های سنتی برای طراحی نشانه های مدرن، اثر محمد حسین حلیمی. (از بالا به پایین) ۱. مرکز آموزش هنر های تجسمی ۲. مرکز فرهنگی امیرالمومنین ۳. پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی ۱۹
- شکل ۱۸. استفاده از خوشنویسی و طراحی حروف سنتی برای نشانه نوشته های جدید، اثر مرتضی ممیز. (از بالا به پایین) ۱. نشانه نوشته مجله پیام امروز ۲. نشانه جامعه مشاوران ایران ۳. نشانه موزه رضا عباسی ۱۹
- شکل ۱۹. بیانی جدید و مدرن در طراحی نشانه با استفاده از هنر خوشنویسی ایرانی، اثر محمد احصایی. (از بالا به پایین) ۱. سازمان انتشاراتی ابوذر ۲. نشانه نمایشگاه هنر ایران ۳. نشانه بنیاد نهج البلاغه ۱۹

فرآیند خلاقیت در گرافیک

- شکل ۱. دیوید فین، رالی وارنر، نیویورک ۳۳
- شکل ۲. O قرمز سرگردان، ایوان چرمایف ۳۴
- شکل ۳. بارکد برای موسسه سخت افزار THARP DID IT, RENTSCH ۳۷
- شکل ۴. طرح جلد کتاب، محسن محبوب ۳۹
- شکل ۵. اعلان نمایش عروسکی، ابوالفضل همتی آهوئی ۴۰
- شکل ۶. تصویرسازی مجله با عنوان الکلیسم، استو گوآرانسیا ۴۱
- شکل ۷. اعلان نمایشگاه، مصطفی اسدالهی ۴۲
- شکل ۸. بخشی از پوستر BONJOUR TRISTESSE سائول باس ۴۵
- شکل ۹. اعلان برای فیلم، سائول باس، ۴۶
- شکل ۱۰. سه مرحله اتودزدن برای نشانه موزه رضا عباسی، مرتضی ممیز ۴۷
- شکل ۱۲. اعلان برای سخنرانی میلتون گلایزر با عنوان سرقت هنری، پنتاگرام ۴۹
- شکل ۱۳. ترکیب بندی متن و حروف، اتود با مداد ۵۲
- شکل ۱۴. اعلان برای ارکستر سمفونیک تهران، صادق بریرانی ۵۲
- شکل ۱۵. سالنامه برای مدرسه هنرها، ایوان چرمایف، آمریکا ۵۳
- شکل ۱۶. اتود برای یک نشانه، برنامه فری هند ۵۴
- شکل ۱۷. اتود برای صفحه آرای مجله، هرب لوبالین ۵۵
- شکل ۱۸. اتود برای یک نشانه نوشته، هرب لوبالین ۵۵
- شکل ۱۹. اتود های پوستر کامپاری، میلتون گلایزر ۵۶
- شکل ۲۰. فراخوان برای شرکت در مسابقه دانشجویی شرکت کاغذسازی GILBERT، الکساندر ایزلی ... ۵۷
- شکل ۲۱. اعلان نمایشگاه، بهروز غریب پور ۵۸
- شکل ۲۲. چهار اسب ۵۸
- شکل ۲۲. بسته بندی برای خوشبوکننده بدن، هورسمن کوک ۵۹
- شکل ۲۳. طراحی برای جلد آلبوم موسیقی با عنوان کارخانه اشباح، ایوان چرمایف ۶۰
- شکل ۲۴. جیغ، ادوارد مونش ۶۱
- شکل ۲۵. اعلان با عنوان درودهایی از سارایوو، دالیدا و بوژان هاژیها لیلویچ ۶۱
- شکل ۲۶. کوه فوجی، هوکوسا ۶۲

- شکل ۲۷. نمونه ای از مجموعه اعلان های طراحان ژاپنی و آمریکایی به مناسبت چهلمین سال بمباران اتمی
- ۶۲ هیروشیما، مک ری مگلیبی
- شکل ۲۸. بارکد بر روی شامپوی گیاهی، TRAPE DID IT ۶۳
- شکل ۲۹. اعلان برای یک سخنرانی، وودی پیرتل، پنتاگرام ۶۳
- شکل ۳۰. تصویرسازی با عنوان ارزش های چهره، ایوان چرمایف ۶۴
- شکل ۳۱. طراحی جلد مجله، ایده: ایوان چرمایف، کار مشترک مرتضی ممیز و محمد رامهرمزی ۶۴
- شکل ۳۲. نشانه برای RAYMOND LOEWEyK HK'GSJHK، NEW MAN ۶۵
- شکل ۳۳. طراحی اعلان برای دو مراسم در مرکز طراحی نیویورک: اهدای جوایز جهانی طراحی داخلی و معماری پیشرو و سخنرانی طراحان ناسا درباره فضای داخلی فضا پیمایان، پنتاگرام ۶۶
- شکل ۳۴. اعلان برای مسابقه قایقرانی، مندل و ابرر ۶۷
- شکل ۳۵. اعلان برنامه باله استراوینسکی، کارل دومینینگ ۶۸
- شکل ۲۵. نشانه برای مجله ای که هیچ وقت منتشر نشد، هرب لوبالین و تام کارناس ۶۹
- شکل ۳۶. طراحی برای کارت تبریک نوروز، رضا مافی ۷۰
- شکل ۳۷. نشانه شرکت تولید کننده غذای سگ، ماکس فیلد بوش ۷۰
- شکل ۳۸. نشانه نوشته برای مجله، مسعود سپهر ۷۱
- شکل ۳۹. عنوان فیلم، مرتضی ممیز ۷۱
- شکل ۴۰. دفترچه شرکت MOHAWKSS، میشل برویت ۷۲
- شکل ۴۱. اعلان بیست و سومین دوره المپیک (لس آنجلس)، سائول باس ۷۳
- شکل ۴۲. اعلان برای فیلم پادشاه سرخ به کارگردانی جک گولد، جان گورهام و هاوارد براون ۷۴
- شکل ۴۳. طراحی جلد کتاب، بهروز غریب پور ۷۵
- شکل ۴۴. اعلان برای نمایش رومئو، دان ولر ۷۶
- شکل ۴۵. نشانه های پیشنهادی برای مرکز اسناد فرهنگی آسیا، مرتضی ممیز ۷۷
- شکل ۴۶. اتود هایی برای جلد کتاب، سوزان وست ۸۰
- شکل ۴۷. نشانه شرکت صادرات فدرال، لاندرا آسوشیتد ۸۱
- شکل ۴۸. اعلان ضد نژادپرستی، لکس دراوینسکی ۸۲
- شکل ۴۹. اتود ها و انتخاب نهایی نشانه انتشارات جایزه نوبل، برونو موناری ۸۳
- شکل ۵۰. طراحی جلد مجله، علی وزیریان ۸۴
- شکل ۵۰ و ۵۱. ایده اولیه و ایده نهایی اعلان برای مدرسه هنرهای تجسمی نیویورک، میلتون گلایزر ۸۶
- شکل ۵۲. آگهی برای فروشگاه، شهرزاد اسفرجانی ۸۷